

PŘEDMLUVA	6
ÚVOD	8
1. VÝVOJ PEDAGOGICKOPSYCHOLOGICKÉHO MYŠLENÍ A CÍLE PEDAGOGICKÉ PSYCHOLOGIE DOSPĚLÝCH	12
1.1 STARŠÍ HISTORIE	12
1.2 ASOCIANISMUS V DEVATENÁCTÉM STOLETÍ	19
1.2.1 Shrnutí	26
1.3 SMĚRY DVACÁTÉHO STOLETÍ	28
1.3.1 Hlubinná psychologie	28
1.3.2 Behaviorismus a nebehaviorismus	31
1.3.3 Tvarová psychologie	41
1.3.4 Humanistická psychologie	43
1.3.5 Kritické zhodnocení uvedených směrů	45
1.4 RUSKÁ A SOVĚTSKÁ PEDAGOGICKÁ PSYCHOLOGIE	47
1.5 SHRUTÍ	55
1.6 PEDAGOGICKOPSYCHOLOGICKÉ PŘÍRUČKY	58
1.7 PEDAGOGICKÁ PSYCHOLOGIE V NAŠICH ZEMÍCH	62
1.8 PEDAGOGICKÁ PSYCHOLOGIE DOSPĚLÝCH A JEJÍ CÍLE	63
2. V Ý Z K U M N Ě M E T O D Y	68
2.1 ÚVOD	68
2.2 TRÍDĚNÍ METOD	70
2.2.1 Pozorování	70
2.2.2 Experiment	73
2.2.3 Rozbor slovních projevů	77
2.2.4 Rozbor produktů činnosti	79
2.2.5 Sociometrie	80
2.2.6 Testy a škálování	82
2.3 PROJEKT VÝZKUMU	88
2.3.1 Struktura projektu	88
2.4 TRADIČNÍ VÝZKUMNĚ STRATEGIE	93
2.4.1 Zpětná analýza	94
2.4.2 Průřezový postup	94
2.4.3 Longitudinální postup	95
2.4.4 Kohortové výzkumy	102
2.5 LONGITUDINÁLNĚ SEKVENČNÍ STRATEGIE	106
2.5.1 Vytváření vývojových teorií	106
2.5.2 Modely vývoje	108
2.5.3 Sekvenční postupy	111
2.5.4 Shrnutí	118
2.6 ZÁVĚRY	119
3. PSYCHICKÝ VÝVOJ V D O S P Ě L O S T I	122
3.1 DOSPĚLOST	122
3.2 ZRALOST	123
3.3 VÝVOJ	124
3.3.1 Vývoj dospělých	125
3.3.2 Věkové členění dospělosti	127
3.3.3 Jednodimenzní modely	129
3.3.4 Vícedimenzní modely	132

3.4	VÝVOJ OSOBNOSTI DOSPĚLÉHO	134
3.4.1	Zvláštnosti vývoje osobnosti dospělého	135
3.5	PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY VÝCHOVY DOSPĚLÝCH	142
3.5.1	Výchova	142
3.5.2	Změny postojů	144
3.6	SOCIÁLNÍ UČENÍ	150
3.6.1	Hraní rolí	151
3.7	ZÁVĚRY	154
4.	F Y Z I O L O G I C K É F A K T O R Y V U Č E N Í D O S P Ě L Ý C H	156
4.1	ÚVOD	156
4.2	VNÍMÁNÍ	158
4.3	NERVOVÁ SOUSTAVA	160
4.4	ZRAK	162
4.4.1	Okno	163
4.4.2	Zraková ostrost	164
4.5	SLUCH	168
4.5.1	Ucho	169
4.5.2	Sluchová ostrost	169
4.5.3	Sluchová diskriminace	172
4.5.4	Sluch a emoce	173
4.6	OSTATNÍ SMYSLY	174
4.7	SENZOMOTORICKÉ DOVEDNOSTI	175
4.8	VERBÁLNÍ KOMUNIKACE	179
4.9	ZÁVĚRY	180
5.	P S Y C H O L O G I C K É F A K T O R Y V U Č E N Í D O S P Ě L Ý C H	184
5.1	UČENÍ A PAMĚŤ	184
5.1.1	Učení	184
5.1.2	Paměť	190
5.2	VĚKOVÉ ZVLÁŠTNOSTI V UČENÍ	199
5.2.1	Učení zvířat	199
5.2.2	Lidské učení	200
5.3	AKTIVACE A MOTIVACE	203
5.3.1	Aktivační úroveň	203
5.3.2	Aktivace a úzkost	206
5.3.3	Vnitřní a vnější motivace	209
5.3.4	Motivace podle zisku	210
5.3.5	Habituální a aktuální motivace	212
5.3.6	Shrnutí	212
5.4	VERBÁLNÍ UČENÍ	213
5.4.1	Babcockova-Gilbertova hypotéza	213
5.4.2	Verbálně asociační učení	214
5.4.3	Vliv organizačních procesů	216
5.4.4	Využívání mediátorů	217
5.5	ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	219
5.5.1	Problém, úkol, zaměřenost	219
5.5.2	Základní věkové zvláštnosti	220
5.5.3	Typologické a individuální zvláštnosti dospělých	223
5.5.4	Myšlení v řešení problémů	226
5.5.5	Emoce	229
5.5.6	Aspirační úroveň	230
5.5.7	Emoční stabilita	233
5.5.8	Shrnutí	235

5.6	TRANSFER A INTERFERENCE	237
5.6.1	Transfer	237
5.6.2	Interference	241
5.6.3	Shrnutí	244
5.7	ZÁVĚRY	244
6.	OSOBNOST UČITELE DOSPĚLÝCH	246
6.1	TYOLOGIE UČITELE	247
6.1.1	Döbringova typologie	247
6.1.2	Wohwinkelova typologie	249
6.1.3	Caselmannova typologie	250
6.1.4	Typologie podle teorie I. P. Pavlova	253
6.1.5	Shrnutí	253
6.2	VÝZKUMY ZAMĚŘENÉ NA OSOBNOST UČITELE	254
6.2.1	Vyučovací styly	255
6.2.2	Rysy osobnosti učitele	258
6.2.3	Role učitele	260
6.2.4	Vedoucí úloha učitele	264
6.3	PEDAGOGICKÉ SCHOPNOSTI A DOVEDNOSTI	265
6.3.1	Pedagogické schopnosti	265
6.3.2	Pedagogické dovednosti a návyky	267
6.3.3	Cíle učitele a cíle učících se	267
6.4	POŽADAVKY NA UČITELE DOSPĚLÝCH	270
6.4.1	Orientace na učitele nebo na účastníka	273
6.4.2	Pedagogicko-psychologická připravenost učitele dospělých	274
6.5	ZÁVĚRY	278
7.	PSYCHOLOGICKÉ OTÁZKY VYUČOVÁNÍ DOSPĚLÝCH	280
7.1	PODSTATA VYUČOVÁNÍ	280
7.1.1	Vnější a vnitřní podmínky	280
7.1.2	Učební plán a cíle vyučování	281
7.2	EMOCIONÁLNÍ KLIMA	282
7.2.1	Změna sebeobrazu	282
7.2.2	Emocionální bariéry	282
7.3	KVALITA VYUČOVÁNÍ	283
7.3.1	Úplnost učiva	283
7.3.2	Návaznost učiva	284
7.3.3	Přiměřené množství informací	284
7.4	SCHOPNOST CHÁPAT VÝKLAD	285
7.4.1	Vliv věku a vzdělání	285
7.4.2	Smysluplnost	286
7.4.3	Soustředěnost	286
7.4.4	Výběr prostředků	287
7.4.5	Zprostředkované vyučování	288
7.5	ZKOUŠENÍ	289
7.6	ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ	290
7.6.1	Požadavky na učení	290
7.6.2	Doporučení pro vyučování	291
	DOPORUČENÁ LITERATURA	293
	LITERATURA	295